

נראדה אור

פרשת כי תשא פרה תשפ"ג
גליון קסג שנה ד
באור רבוה"ק מלעכוויטש קוידענו

{ שניני אור }

ימי הפורים כבר עברו, שיתסר ושיסר אף הם כבר חלפו, אך הארת הפורים עדיין קימת ועומדת - וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים, אור הפורים אמנם אינו מסתלק אבל בכל חוזרים ללבוש את מלבושי החול, עלינו א"כ להתבונן כיצד ובמה נחזיק באור הגדול.

במשתה הפורים כטוב לב כ"ק אדמו"ר שליט"א ביין, באמירת החרוז בורא שמים וארץ ויעמדו כאחד שבפיוט יעידון יגידון, נענה ואמר בסערת נפש: **בורא שמים - הבורא יתברך ברא עולמות עליונים. וארץ - ואף ארץ תחתונה, עולם הזה, ויעמדו כאחד - בכדי שיהיו שניהם עומדים כאחד, שאף בעולם התחתון יתגלה כבודו יתברך.** בפורים אמנם גלוי וידוע לכולנו שהארץ היא כאחד ממש עם שמי השמים, אך אחר שפנה יום עלינו לתרגם את הדברים לידי מעשה, לקחת עמנו כלים לעבודה כיצד לאחד את הארץ עם השמים.

בסוף המגילה נא' וישם המלך אחשוורוש מס על הארץ ואיי הים. פירושים נפלאים נאמרו לבאר מה ענין סיפור המס לאחר סיפור נס המגילה. פירוש נפלא שמעתי השנה כי לאחר שקוראים במגילה על הנס הגדול, כאשר ראו כולם שהטבע צועק כבודו יתברך, מספרת המגילה שלאחר הכל אין ברירה אלא לשוב לחיי המעשה. וישם המלך אחשוורוש מס - החיים חוזרים למסלולם ולתוככי חיי הטבע נוטלים אנו איתנו את אור המגילה.

ומה למעשה - הגאון הגדול רבי אברהם גנחובסקי שח פעם שראיה יש לו שהתורה חזקה מהטבע. מעשה שהיה ביהודי ת"ח שהיה עליו לטוס לחו"ל שעת הטיסה התקרבה ולפתע הוא שם לב שהגיע זמן המנחה, הוא נעמד לתפילה כעומד לפני המלך ושכח מכל הסובב. השעון לא נעצר, שעת ההמראה הגיעה והוא עדיין עומד בתפילה. הוא ממשיך להתפלל כמי שאין לו בעולמו מאומה מלבד תפילתו לקונו והמטוס ממריא בלעדיו... **מכאן ראייה שהתורה חזקה מהטבע - הסיק הגר"א גנחובסקי.**

הדברים נראים כמתמיהים - אם הסיפור היה מסתיים שלמרות אריכותו בתפלה הוא הספיק את הטיסה בצורה מופלאה, הוכחה היתה מכאן על שהטבע מתבטל לתורה, אך מה ראה הגר"א גנחובסקי בסיפור זה כאשר הוא לבסוף הפסיד את הטיסה!?

כנראה בעיניי של אדם גדול רואים אחרת. את העוה"ז מנהיג הקב"ה בדרך הטבע ואין צורך לראיה שהוא יכול בכל רגע לבטל את הטבע לגמרי, התפקיד שלנו אמנם אינו לבטל את הטבע אלא להגביר עליו את התורה גם כאשר הוא בתקפו.

שבים למסלול החיים והטבע אמנם חזק, אך כאשר נצליח להגביר בתוכנו את התורה על הטבע, נדע שאור הפורים ממשיך ללוות אותנו - **בורא שמים וארץ ויעמדו כאחד.**

{ דברות קודש }

עבודת הבורא מתוך התחדשות תמידית

וידבר ה' אל משה לאמר, ועשית כיוור נחושת וכנו נחושת לרחצה וגו' (ל, ח-י).
בספה"ק אור התורה להגה"ק רבי שלום תאומים זי"ע מקשה מהו שאמר הקב"ה למשה 'ועשית כיוור נחושת', הלא עשיית הכיוור היתה על ידי בצלאל. עוד מקשה שהיה צריך לומר 'ועשית כיוור נחושת לרחצה' ואח"כ 'וכנו נחושת', כי הרחיצה מהכיוור ולא מכנו.

ומבאר שבעת הנחת הכיוור מקומו במשכן על ידי משה נעשה תחת כנו מעיין מים חיים שממנו עלו המים לכיוור דרך כנו וממנו רחצו הכהנים, וזהו 'ועשית כיוור נחושת וכנו נחושת לרחצה', שקאי על עשיית משה המעיין תחת כנו. ובוזו מבאר דברי התרגום יונתן עה"פ (לקמ"מ, ל) 'וישם את הכיוור' וגו', 'ושוי ית כיוור' וגו' 'ויהב תמן מיין חייין לקידוש ולא פסקין ולא סרין כל יומיא', שהכונה למעיין מים שנעשה תחת הכיוור על ידי משה.

כל עבודה תהא כחדשה לגמרי

ביאור הענין על דרך העבודה כי האדם צריך תמיד לחדש עצמו בעבודתו, שבעת גשתו לעסוק בתורה ותפלה יהיו בעיניו כחדשים כאילו לא למד והתפלל מעולם. כי כאשר בגשמיות אם יאכל מאכל אחד בכל עת יאסר בו, כן ברוחניות ירגיש בנפשו התלהבות וחיות בעבודתו רק על ידי שיעסוק בה בהתחדשות כאילו לא עסק בה מעולם. כי הלא באמת אין שום עבודה הדומה לחבירתה, כאשר תכלית היהודי בעולם להוסיף תמיד בנפשו דבקות בהשם יתברך, ובכל עת שעוסק בתורה ותפלה עולה על ידי זה בדרגת דבקותו באלקים חיים, כי מה שמשיג בעבודה זו אין יכול להשיג בשום עבודה אחרת. וכאשר יתבונן בדבר זה ירגיש תמיד התחדשות בעבודתו, ויעסוק בה בחיות פנימית באופן שמוסיף והולך בדבקותו ביצורו.

כדרך דאיתא בספה"ק עה"פ (דברים ד, ד) 'אתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום', שאם חפץ האדם להידיבק בהשם

והוא בבוא השבת שתהא עבודתו בהתחדשות, באופן שיהפך למציאות חדשה להתענג על ה' ולשמוח בו. כדרך שאמרו צדיקים על מרן הרמ"מ מוויטעבסק זי"ע שכל שבת היתה אצלו כאילו לא היתה מעולם שבת ולא תהא עוד, ומתוך הרגשה זו זכה לאור השבת בדרגה נעלה. ועל הרה"ק מוה"ר מראדוויל זי"ע איתא שבכל ערב שבת היה יושב ובוכה במשך כמה שעות שיזכה לקדושת שבת. ומה נעני אנו אבתריה כי היאך תהא לנו שייכות לאור השבת, אם לא נחדש בנפשנו בכל שבת תשוקה להידיבק בהשם יתברך.

וכן הוא באמת שכל שבת היא מציאות חדשה לגמרי, כדאיתא באוה"ח הק' (בראשית ב, א) שיש בעולם כח להתקיים ששה ימים בלבד, ובבוא השבת נשפע לעולם חיות להתקיים עוד ששה ימים. ובדברי שלום בפרשתו מבאר על פי זה הכתוב (לא, טו) 'שמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם', שעל ידי שמירת שבת נתקיים העולם ויכולים לעשות את השבת לדורותם.

המשך בעמוד הבא >>>

עבודת ה' בפנימיות

בליל שבת קודש פרשת תשא אחר קידוש אמר, כי תשא את ראש בני ישראל (ל, יא).

על דרך שאמרו חז"ל (ר"ה כט). על פסוק (יז, יא) 'והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכו', וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה. וכן על פסוק (במדבר כא, ח) 'וראה אותו וחי', וכי נחש ממית או נחש מחיה, אלא בזמן שישאל משעבדין את לבם לאביהן שבשמים ומסתכלין כלפי מעלה וכו'.

וזהו הפירוש 'כי תשא את ראש בני ישראל', היינו שתעשה ותגרום ותפעול בהם שישעבדו את לבם ויסתכלו כלפי מעלה, תראה ביותר שיהיה באמת לאמיתו, ולא כמו שיש מעקמים את ראשם כלפי מעלה וצועקים בתנועות משונות ואין בזה ממש. וזה 'ונתנו איש כפר נפשו לה', נפשו לה' דוקא, אבל לא תנועות משונות עם הגוף, כמו שכתוב (תהלים כה, א) 'לדוד אליך ה' נפשי אשא' ודפח"ח.

אמרי יעקב (תיע"ז)

טהרת הפרה – התחדשות תמידית בעבודתו

על זה מורה טהרת הפרה שרוחץ ומטהר עצמו לגמרי מכל אשר היה עד הנה, ועתה נגש לעבודת האל בהתחדשות לעלות מדרגה לדרגה. כדאיתא בפרי הארץ (ויקה"פ - פרה) שהפרה מטהרת טמאים ומטמאת טהורים, כי בהיכנס האדם בשערי העבודה עדיין לא בא לתכלית הדבקות בהשם יתברך. לכן מתחילה המדרגה שעומד בה היא מטהרת טמאים שזוכה על ידה לטהר נפשו, אבל אם עומד בדרגה זו ואינו מתעלה יותר ויותר הרי זה מטמא טהורים, כי צריך תמיד להוסיף בעלייתו ולא לעסוק בעבודתו בדרגה שהיה מקודם.

זהו מאמר הכתוב (איוב י"ד, ט) 'מי יתן טהור מטמא לא אחד', שהחפץ להטהר משפלותו ולהידבק ביוצרו, יתחדש תמיד בעבודתו לילך מדרגה לדרגה ולא יעמוד במצב אחד. כאשר משכים בבוקר ידע שלתפלה של היום אין שום שייכות לתפלת יום האתמול, כי בתפלה זו ישיג דבקות חדשה שלא השיג עד הנה. ויגש לתפלה כאילו עדיין לא התפלל מעולם, ולהנחת התפילין כאילו עתה מניח תפילין בפעם הראשונה בחייו.

כאשר באים עתה ימים קדושים, חודש ניסן וחג הפסח. יש להרגיש בנפש התחדשות, כנאמר בהגדה 'בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים'. בכל שנה זוכה היהודי מחדש לצאת ממצרים ובדרך זו יגש לקיים מצוות בדיקת וביעור חמץ – חמץ הגשמי וחמץ הרוחני בהתחדשות גדולה, בבחינת 'אלה' – פוסל את הראשונים (שמו"ר ל, א) כאילו לא קיים מעולם מצוות אלו.

התחדשות בזמני קושי והסתר

אמנם לאו כל העיתים שוים ופעמים אינו מרגיש חיות והרגש בעבודתו, ובעת הזאת רצונו יתברך דייקא בעבודה

ביגיעה ובשבירת החומר מבלי הרגשת תענוג. ובאמת האישי אשר עוסק בעבודת היוצר בהתחדשות אמיתית בידיעה שבכל עבודה מוסיף בנפשו דבקות חדשה שמשגי בעבודה זו דייקא, אף בעת שנצרך לעסוק בעבודת שלא מתוך טעם והרגש לא יתפרה במלאכתו. כי יודע שעתה ידבק ביוצרו דייקא על ידי יגיעה וביטול לרצונו, ומחדש עצמו בעבודה זו מתוך שמחה לעשות רצון קונו בעת שאורו יתברך נסתר ממנו.

ענין זה נרמז בדברי הגמרא (שבת לא). שבא נכרי לפני שמאי ואמר לו גיריני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת, היינו שלא יוצרך להתחדש תמיד אלא תהא עבודתו ברגילות ומצב אחד. דחפו באמת הבנין שבידו, להורות לו שכאשר בניית בנין באופן שמוסיף תמיד עוד נדבך אבנים ועוד קומה, כן דרך העבודה שלא יעמוד באותו מצב, אלא תהא כל עבודה כדבר חדש שמוסיף על ידה בנפשו דבקות חדשה.

בא לפני הלל גירייה אמר לו דעלך סני לחברך לא תעביד וכו', פירש"י לחברך קאי על הקב"ה כדכתיב (משלי כו, י) 'רעך ורע אביך אל תעזוב'. היינו כאשר בעניין גשמי אם יאכל מאכל אחד תמיד יהא שגוי ומאוס עליו, כן בעבודת הבורא לא יעסוק תמיד באופן אחד, כי אם בכל עבודה יוסיף בנפשו דבקות שיכול להשיג דייקא בעבודה זו, אם בעת שעבודתו בחיות והרגש ואם בעת שנצרך להתגבר מתוך החשכות.

בכח ההתחדשות נתקן פגם העגל

זהו ענין כפרת הפרה על עוון העגל, כי בחטא העגל נאמר (ל"ב, א) 'כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה היה לו'. כי בצאתם ממצרים נשפע להם אמונה ודעת במעלה עליונה בכח מרע"ה, וכאשר נחשך מהם אור הדעת נפלו ממדרגתם תחת שיתחזקו בעבודתם ביגיעה ובאמונה

פשוטה, ועל ידי התגברותם בזמן אשר 'ואומר אך חושך ישופני' (תהלים קלט, א) יזכו לאורו יתברך 'ולילה אור בעדני' (שם). ועל ידי טהרת הפרה המורה על התחדשות אמיתית בעבודת הבורא נתכפר עוון העגל, כפי שנתבאר שעל ידי זה מתחדש בעבודתו אף בזמני החשכות להוסיף דבקות ביוצרו בעבודה זו דייקא.

זהו הרמז ברחיצת הכהנים מהכיוור 'בבואם אל אוהל מועד ירחצו מים', שבבואם לעבוד עבודת הקודש ירחצו עצמם לגמרי מעבודתם שמקודם ותהא עבודה זו אצלם עבודה חדשה לגמרי. ולזה עשה משה מעיין מים חיים תחת הכן שממנו ירחצו הכהנים, להמשיך להם על ידי זה כח התחדשות כאשר מי המעיין מתחדשים תמיד.

'ורחצו ידיהם ורגליהם ולא ימותו', על ידי שירחצו 'ידיהם' המורה על אהבה ויראה כדאיתא בזוה"ק 'ורגליהם' היינו הרגילות, ויעסקו תמיד בעבודתם באהבה ויראה חדשים ובחיות חדשה, ממילא 'ולא ימותו' כדאיתא בזוה"ק (מכילתא דרשב"י קלה): מאן דנחית מדרגה דיליה קארי ביה מיתה, שאף בעת העדר חיות והרגש הלב לא יפלו ממדרגתם אלא יחדשו עצמם להידבק ביוצרו על ידי עבודה ביגיעה, ועל ידי זה יזכו ליאור באור החיים.

יעזור השם יתברך שזוכה לכל הברכות בגשמיות וברוחניות, נמצאים אנו אצל רשב"י 'ובזוה"ק (אדרא רבה רצו): איתא שרשב"י נסתלק באמירת התיבות 'חיים עד העולם' (תהלים קל"ג, ג) ובכח רשב"י זוכים לחיות חדשה בעבודה. איתא בחסד לאברהם (עין הקורא נהר נז) מהאזולאי ששלושים יום קודם חג הפסח מטהרין ומצחצחין בשמים נשמות ישראל. זכות רשב"י יגן בעדנו בכל הענינים ונוכה לביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

כי תשא - פרה תשפ"ו, רעוא דרעיון, אתרא קדישא מירון

הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע

יומא דהילולא קדישא כ"א אדר

הרה"ק מליזענסק ידע הטובות הצומחות מהגזרות

הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וידועים לשבטיכם (דברים א, יג), פירש"י אבל נבונים לא מצא.

וקשה להבין איך לא נמצא נבונים בישראל. ונ"ל ע"פ המובא בספח"ק כי הרה"ק מוהר"א מליזענסק זי"ע אמר כי על הגזירה של עבודת הצבא אינו יכול להתפלל לבטלה כי הוא יודע הטובה שתצמח מזה, אך ילכו לצדיק אחר שאינו יודע הטובה מזה והוא יבקש עליהם רחמים.

והנה הצדיק הגדול נקרא נבון שמבין ברעה הטובה שתצמח ממנה, כי נבון הוא מבין דבר מתוך דבר. ולזה כשרצה משה למנות שוטרים על ישראל רצה למנות שופטים כאלו שיוכלו לבטל הגזירות מעל ישראל, ולכן לא רצה למנות נבונים שרומז לצדיקים הגדולים כי הם לא יוכלו לבטל הגזירות, וזהו שלא מצא נבונים, היינו משום שלא רצה למנות ולא רצה למצוא נבונים לכך לא מצא. וזהו שאמר משה לדיינים (א, יז) 'לא תכירו פנים במשפט', היינו שלא תכירו פנימיות המשפט, כי פנימיותו הוא כולו טוב כי מאתו לא תצא הרעות, ולכן לא תכירו פנימיות המשפט כי לא תוכלו להתפלל עליו ולבטלו, אלא תתפללו על הדיינים ותבטלו אותם.

מרוך אדמו"ר מוהר"י זי"ע

הצדיק מבטל גזרות ע"י מסירות נפש זאת חוקת התורה ויקחו אליך פרה אדומה תמימה.

אפשר לפרש כי הנה עבודת מתנה נתונה להצדיק להיות מושל באלקים, הקב"ה גוזר והצדיק מבטל, ואף גם זאת ביד הצדיק להשפיע לכל העולם, ושלא אלה יעשה להם לישראל בפעולותיו ומעשיו הקדושים, הלא המה חיי ומוזני ובני, ואיזה היא עבודה שהצדיק יכול על ידה לבטל גזירות ולהשפיע לעולם, הרי אומר זו מסירת נפשו הקדושה והטהורה בשביל כל ישראל ונתאחד באחדות השלימות האמיתי, ועי"ז הצדיק נדמה להבורא ב"ה שהוא יחיד בעליונים ובתחתונים, וכמו כן הצדיק במסירת נפשו ובאחדות עם כל ישראל נקרא כן, ועי"ז מבטל גזירות ומשפיע להם כני"ל.

וזהו ג"כ הפירוש כאן, 'זאת חוקת התורה ויקחו אליך', פירוש חקה שתלכו בחוקותי, פירוש במדותי, שתאחדו במסירת נפשכם ועי"ז תבואו למדריגה הזאת, ומפרש 'ויקחו אליך' שהקב"ה אמר למשה שכל ישראל יקחו עצמם אליך ויתאחדו בך כאיש אחד, ואתה הוא הצדיק הכולל את כולם תפעול במס"נ ובאחדותך שתהא 'פרה אדומה', דהיינו 'אדומה' הם הדיינים הנקראים אדום ע"ש 'אם יהיו חטאיכם כשנים' כו', תגרום שתהא 'תמימה' שתהפכם לרחמים גדולים, שיהא הכל בתמימות ושלימות.

נועם אלימלך (חוקת) ועי"ז עוד באריכות

קדושת שבת אות

לכבירת הבורא בעמו

ואתה תדבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתותי תשמורו וגו' (לא, יז).

ברש"י כל אכין ורקין מיעוטיין למעט שבת ממלאכת המשכן.

הקשה הרמב"ן שמשמעות הכתוב 'אך את שבתותי למעט השבת, ולדברי רש"י ממעט המשכן שאין בנינו דוחה שבת.

יש לבאר דאיתא באוהב ישראל (דרוש לשבת פרה) שבעבודת האדם יש בחי' מקח ובחי' מתנה. כי כל המצוות הם בחי' מקח שכפי ערך יגיעתו נשפע עליו אור המצוה. אבל שבת היא בחי' מתנה כמארז"ל (שבת י) מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, כי קדושתה נשפעת באתערותא דלעילא שלא לפי ערך העבודה. ואף שודאי המתיעגע בימי החול בעבודת הבורא וזיכור החומר משיג קדושת שבת במעלה גדולה יותר, מ"מ אף מי שאין מוכן כלל מצד עצמו נתעלה על ידי קדושת השבת בבחי' מתנה.

ובזה מבאר הנאמר בשחרית דשבת 'זיום השביעי משבח ואומר זימורו שיר ליום השבת וכו' לפיכך יפארו ויברכו אל-ל כל יצוריו', שעל ידי שיום השביעי מצד עצם קדושתו משבח ואומר שלא על ידי עבודת האדם, לפיכך יכולים כל יצוריו לפאר ליוצרו אף אלו שאין ראויים לכך מצד עצמם.

ביאור דבה"ק ביתר הרחבה שבימות החול עבודת האדם לברר חלקי הקדושה השייכים לשורש נשמתו ולהשיבם לשרשם, על ידי שעוסק באופן הראוי בל"ט מלאכות שכנגד ל"ט קללות שנתקללה האדמה ועל ידי יגיעתו בתורה ותפלה. אבל בשבת מתעלים

כל העולמות ושבבים לשרשם ואינו נצרך להעלות חלקי הקדושה בעבודתו.

כדאיתא בבני יששכר (ל"ח) שבאם היה לנו חלוקא דרבנן שהוא הגוף הגשמי שיהא לעתיד לבוא מהתורה ומצוות, היינו יכולים לראות שכל העולמות ואף עולם העשיה מתעלים בשב"ק. וכאשר היו צדיקים שראו כן בעיניהם וכן הרה"ק מרוז"ן אמר פעם בילדותו שבבוא השבת השמים נראים אחרת. ומטעם זה בקרבנות שבת נאמר 'וביום השבת שני כבשים' וגו' ולא נא' והקרבנם או ועשיתם, כי אין הקדושה על ידי עבודת ישראל כי אם מצד עצם היום. אלא שצריך להלך עם השבת - הילוכך תהא בנחת, להתעלות בקדושתה מליל שבת ליום השבת ולעת רעוא דרעיון.

לכך אין בנין המשכן דוחה שבת, כי תכלית הקמת המשכן בתחתונים שעל ידי ל"ט מלאכות שיש בו יתקנו חלקי הקדושה, ובשבת אין נצרכים לכך כי על ידי עצם השבת נתעלה הכל לשרשו.

זהו ביאור הכתוב 'אך את שבתותי תשמורו', אך לשון מיעוט, שאף העומד בדרגה מעוטה נתקדש ונתעלה בקדושת השבת, ולכן אין בנין המשכן שנמשך בו הקדושה על ידי עבודת התחתונים דוחה שבת. 'כי אות היא ביני וביניכם לדורותיכם', פירש"י אות גדולה היא בינינו שבחרתי בכס וכו', כי על ידי שמשפיע להם קדושה בדרך מתנה שלא לפי עבודתם כי אם מחמת חלק נשמתם, נראה שבחר בהם באהבה וחפץ באיש יהודי בכל מצב שהוא. 'לדעת כי אני ה' מקדישכם' מזה דרשו חז"ל אמר הקב"ה למשה מתנה טובה וכו' לך והודיעם.

ליל שבת כי תשא תשפ"ו - אתרא קדישא מירון